

Ще прегласува ли Ирландия Лисабонския договор?

Публикуван на: 19-09-2008

Източник: [Портал Европа](#)

След ирландското „не“ за Лисабонския договор, Франция, която пое председателството на ЕС до края на годината, се изправи пред сложната задача – как да направи полезен ход, за да продължи процесът на реформи в Европейския съюз. Една от хипотезите е в Ирландия да се състои нов референдум. Мнозина обаче се противопоставят на тази възможност.

Основанията им са, че притискането на Ирландия да повтори референдума само увеличава негативните настроения срещу договора и шанса резултатът да бъде повторен.

Допустимо ли обаче е един малък процент от европейското гражданство да спира проект, засягащ близо 500-милионното население на Евросъюза? Не е ли негативният вот на ирландците знак за неблагодарност и неразумност?

Всъщност, ако погледнем проучванията, ще видим, че за ирландците членството в ЕС е висока ценност. Ирландия е била сред най-бедните държави, а в резултат на евроинтеграцията и способността ѝ да се възползва по най-добрия начин от еврофондовете сега се нарежда в челото на европейската класацията по Брутен вътрешен продукт на глава от населението. Не случайно се говори за ирландското чудо.

Френският президент Никола Саркози, чиято страна пое председателството на Евросъюза до края на годината, предпочете да определи негативния вот на ирландците като инцидент. Именно Саркози беше политикът, който лансира идеята за приемането на договор за реформи на евроинституциите като съкратен вариант на отхвърлената евроконституция. Сам по себе си Лисабонският договор е необходим и жизнено важен за функционирането на ЕС. Всички други държави, освен Ирландия, заради задължение, произтичащо от конституционните ѝ разпоредби, заложили на процедурата на парламентарното ратифициране.

По време на посещението си в Дъблин през лятото Никола Саркози заяви, че уважава резултата от референдума, но подчерта, че приветства решението на останалите еврочленки да продължат с ратификационния процес на Лисабонския договор, въпреки ирландското "не". Като най-реален

Ще прегласува ли Ирландия Лисабонския договор?

вариант за излизане от кризата беше посочено провеждането на втори референдум. Но социологическите проучвания показват, че мнозинството ирландци не искат това.

Какво трябва да направи Франция и какво прави, за да се даде път на Лисабонския договор? Радио България потърси за коментар френския политолог Франсоа Фризон-Рош.

„Договорът от Лисабон беше отхвърлен от близо 800 000 хиляди ирландци и разбира се може само да съжаляваме, че това „не“ по някакъв начин блокира 480 милиона европейци – казва той. – Сега обаче на това „не“ трябва да се погледне много сериозно, защото ни показва, че очакванията на европейските граждани трябва да се вземат по-добре под внимание. Мисля, че все повече европейци имат своите опасения, що се отнася до нови присъединявания. Смятам също така, че има едно известно несъответствие между това, което европейските елити смятат като нещо съвсем ползотворно, и обществото, което може би иска повече конкретни отговори на техните очаквания. Мисля, че ирландското „не“ не поставя под въпрос това, което наричаме изграждане на Европа. Договорът от Лисабон беше в общи линии добър в рамките на това, че увеличаваше правомощията на Европейския парламент за наистина една по-полезна Европа, но за съжаление не изглежда достатъчно ясно за една част от гражданите и това е жалко. Мисля, че ще се намери решение със съответните мерки, които ще бъдат взети по отношение на ирландците, за да може Европа да продължава напред. Не смятам, че трябва да се извежда на преден план европейската или брюкселска бюрокрация. Тази администрация върши все пак добра работа. Навярно нещата трябва да бъдат по-добре обяснени на гражданите, за да се разбере, че ако искаме да продължим в едно мирно пространство и икономически просперитет, ще се наложи да се загърби националния егоизъм и може би да се мисли по-глобално, въпреки че очевидно трябва да се действа на местно ниво, за да може хората да оценят истинското значение от това изграждане на Европа.“

Г-н Фризон – Рош, как виждате ролята на евродепутатите, какво хората очакват от тях да направят?

„Ролята на евродепутатите е все по-значителна, защото гражданите разчитат на депутатите да контролират по-добре решенията, взети от Европейския съвет. Всъщност това беше главната цел на Договора от Лисабон, защото именно този договор увеличава правомощията на парламента, за да контролира общата аграрна политика или чрез посредничеството на това ново право на петиции. За в бъдеще европейските депутати ще имат все по-голяма възможност да разясняват европейското призвание на 27 страни-членки на ЕС и именно тук ролята им ще бъде да спомогнат за преодоляването на този национален егоизъм и да изискат от Европейската комисия да действа по-добре на място, за да могат гражданите да възприемат предимствата на Европейския съюз.“

Радио България направи малка анкета сред софийнци като им припомни резултата от ирландския вот. Ето отговорите, които получихме на въпроса: „Вие като българи бихте ли били по-доволни, ако Брюксел решаваше повече неща, отколкото правителството в София?“

Ще прегласува ли Ирландия Лисабонския договор?

„Смятам, че всяка държава би трябвало да запази собствения си суверенитет и идентичност – казва Христо Хубанов, студент. – И това не би могло да попречи на общи европейски законови норми, на които да се подчиняват всички. Също така мога да кажа, че в момента, международното право е над националното за рамките на ЕС, т.е държавите членки на ЕС вземат предвид първо клаузите, които залягат в международните договори, и след това се подчиняват на разпоредбите, които залягат в собствената им конституция. Това не означава, че българските закони са по-малко значими от общоевропейските“;

„Мисля, че всеки народ сам трябва да определя собственото си развитие – смята Ангел Гоев, етнолог. – Когато даден народ е член на някакво друго по-голямо обединение, той при всички случаи трябва да се съобразява със законите на това обединение, защото не може всеки да прави каквото си иска. Все пак смятам, че ние, българите трябва да се самоопределяме и самоуправляваме, но в съответствие с външните изисквания.“;

„Моето мнение е, че въпреки че сме член на ЕС и като такива трябва да спазваме всички клаузи по договорите във връзка с хармонизацията на законодателството, аз предпочитам да запазим българската идентичност и националния суверенитет – добавя Светла Панайотова, преподавател. – Поради това смятам, че правителството на България не би следвало да се съобразява с всички препоръки на Брюксел. Както в другите страни се провеждат референдуми по различни проблемни ситуации, мисля, че би било добре и у нас да се правят такива допитвания“;

Необходимо ли е повторното гласуване от страна на Ирландия на Лисабонския договор и възможно ли е юридически? Потърсихме за коментарно мнение по темата Джефри Кийтинг, посланик на Република Ирландия в София.

„Ситуацията в Ирландия е такава, че за да бъде ратифициран Лисабонският договор, ние трябва да проведем референдум – казва той. – Проблем за това от юридическа гледна точка няма. Съществува обаче политически проблем, естествено, защото това, което ще кажем на хората, които вече са направили своя демократичен избор, е: „Гласувайте отново и то по различен начин!“ Очевидно въпросът ще трябва да бъде различен втория път. Не би могло по никакъв начин да бъде лансиран същият въпрос повторно.“;

Реалистична ли е хипотезата Договорът от Лисабон да влезе в сила без ирландското „да“ и да функционира в 26, вместо в 27 държави и възможно ли е Ирландия да излезе от ЕС?

„При сегашните обстоятелства е немислимо да се ратифицира Лисабонският договор без някоя от страните-членки – смята Джефри Кийтинг. – Това би означавало да се търси промяна във фундаменталната природа на ЕС. Със сигурност Ирландия не би желала това. Ние сме били активен член на ЕС 35 години и бихме желали да сме в центъра на нещата, не извън. Всъщност всички проучвания на общественото мнение в Ирландия постоянно показват едно много високо ниво на подкрепа за Европейския проект.“;

Ще прегласува ли Ирландия Лисабонския договор?

Какъв е според вас пътят за реформирането на ЕС?

„В лично качество аз съм поддръжник на Лисабонския договор – посочва Джефри Кийтинг. – Дадох си сметка, че дори някои мерки да са доста скромни, това е начинът. Договорът прави вземането на решения по-лесно; той подобрява демократичната отчетност на ЕС като прави Европейския Парламент по-силен от една страна, а от друга – засилва ролята на националните парламенти. Също така той прави гласа на Европа по-силен или представя по-силни механизми за справяне при сериозни международни проблеми. Знаете, че в момента имаме да се справим с тежката ситуация в Грузия. Може би трябва да се запитаме можеше ли ЕС да реагира по-ефективно чрез различни структури. Има и други съществени проблеми, с които можем да се справим само заедно, например промените в климата и как да отговорим ефективно на това предизвикателство. Има и друг проблем, към който Лисабонският договор се обръща. Това е въпросът за разширяването. Има много добри, не само стратегически, но и политически причини за желанието да се разшири ЕС – за да се постигне стабилност в Централна и Източна Европа, за да се постигне стабилност в района на Западните Балкани. Това са исторически проблеми, към които би трябвало да имаме куража да се обърнем. И смятам, че Лисабонският договор е механизмът да направим това.“

Означава ли това, че вие подкрепяте по-нататъшното разширяване като положителна линия на развитие?

„Да, абсолютно – категоричен е ирландският посланик. – Но разширяването поставя и някои затруднения. Имам предвид, че ние се присъединихме към Европейската общност, довеждайки броя на страните-членки до 9. През годините нараснахме на 15, а сега сме вече 27. Имаме и други кандидати, които преговарят за своето присъединяване. Очевидно е много трудно да продължаваме да растем, ако не променим структурите за вземане на решения. И затова има много силна логика в това, което Лисабонският договор предлага.“

По телефона се свързахме с Джеф Ловит – изпълнителен директор на неправителствената организация PASOS /Policy Association for an Open Society/ със седалище в Прага, Чехия.

Попитахме г-н Ловит какво е положението към днешна дата с чешката ратификация на Договора от Лисабон: доскоро там имаше юридически пречки, както и противници на продължаването на ратификационния процес.

„Да, Конституционният съд решава дали е конституционен и какъв ефект би имал Договорът от Лисабон – казва г-н Ловит. – Сред политическите сили съществува един, бих казал доста здравословен, не точно евроскептицизъм, а по-скоро загриженост да се поддържа нивото на бюрокрацията в Брюксел на някакво минимално ниво. В същото време тези сили са много положително настроени към елементите на Лисабонския договор, като например общата външна политика. Самото правителство в Чехия със сигурност подкрепя Лисабонския договор. Президентът Клаус обаче е добре известен евроскептик, но той не е ключов играч в процеса на ратификация. Единственият проблем би бил, ако той използва правото си на вето. Но ако Конституционният Съд

Ще прегласува ли Ирландия Лисабонския договор?

се произнесе в подкрепа и двете камери на Парламента гласуват „За“, не смятам, че той би наложил вето.“

Очаква се преговорите с Ирландия относно Договора от Лисабон да се състоят през първата половина на 2009 г., т.е. по време на мандата на Чехия като ротационен председател на ЕС. Какви са нагласите за това в Чехия, има ли вече план за действие?

„Смятам, че ирландският референдум по ирония на съдбата помогна на чешкото председателство по отношение на гъвкавостта, която Чехия би могла да има, най-общо казано – отговаря Джеф Ловит. – Смяташе се, че това би било едно по-скоро техническо и бюрократично председателство защото не се очакваше да има някакво прилагане на Лисабонския договор. Същевременно новата Европейска Комисия трябва да заеме мястото си. Смятам, че това всъщност дава по-широко пространство за работа на Чехия, което е много положително, особено година след Словения – първата от новите страни-членки на ЕС, която поема председателството. Преди седмица чухме вицепремиера по европейските въпроси Александър Вондра, който каза след среща със своите колеги от Франция и Швеция, че чешкото председателство ще се концентрира върху проблемите на енергетиката, сигурността и източните съседи на ЕС, особено в контекста на конфликта между Русия и Грузия. Така че от една страна трябва да се изясни бъдещето на Лисабонския договор и дали ирландците ще могат да намерят начин да се нагодят към него, ако не – той би бил мъртъв. Но от положителна гледна точка чешкото председателство може да направи много, тъй като новите страни-членки на ЕС са много сериозно заинтересовани работата да бъде фокусирана върху точките на напрежение около ЕС, особено в района на Кавказ“

Уважаеми слушатели, в следващото предаване ни се иска да дадем включим ваши конкретни мнения и въпроси. Темата е: Асистентите на евродепутатите: какво работят те, колко пари получават, как човек може да стане асистент на член на ЕП.

Тази рубрика се излъчва от Радио България, РФИ - Румъния и Ивлин радио – Франция по проект: „Сега – взаимодействие с Европейския парламент“, изпълняван от Европейския институт с финансовата подкрепа на Генерална дирекция „Комуникация“ на Европейския парламент. Вашите въпроси, реакции, коментари и предложения са добре дошли в нашата редакция, както и на електронния адрес info@europe.

За повече подробности вижте уебсайта <http://parliament.europe.bg>

Блага Георгиева
Елена Каркаланова
Ива Летникова